

UJ KELET

ZSIDÓ-POLGÁRTANULÁSI NAPILAP

Keren Hajjeszod Centralbureau für Mitteleuropa
Sächsische str. 8.
Berlin W. 15.

Vége az ünnepnek, erősödj Jiszrael

Leszavaz az ünnepnek periódusa, egyidőben azzal, hogy Mózes öt könyve lezárul. Az ünnep vége a tóra örömmünnepe, az öt könyv vége a grandiózus áldás, amellyel Mózes, isten embere Jiszrael népet halála előtt megáldotta. Amikor az áldást végigénekeltek, egyhangú kiáltással zúg fel a gyülekezet ajtán: „Légy erős, légy erős és erősítsd meg magad!” Aztán újraköszlik a könyvek elsőjét, a teremtésről valót: Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet. S a föld kietlen volt és pusztá... Milyen hatalmas jelképei ezek az évezredek szokások a zsidó nép évezredek történelmének. Minden idők megtalálhatják a maguk világo szimbólumát. Ha az áldozás ünnepe véget ért, felmegy a hegyre az isteni ember, a zsidó nép halhatatlan génjeza s a száján kibugyan az áldás. De az áldó szó nem puhithatja el az ősi zsidó népet, nem teheri reményévé. „Légy erős és erősítsd meg magad!” kiált a zúgó hang mindenfelől. Légy erős és erősítsd meg magad, mert az áldás ünnepe énekei után a teremtés dühöngő munkája következik, nem lehet petyhadt szívvel, ellazult karokkal nekiindulni, mert a föld kietlen és pusztá. Az ünnep mosolya és tetlensége elmúlt, a hiborló bor, a fehér abrosz, a csörszövő tányérok és kanalak, az illatos balécs és a jószagu szilvék után a munka verejtékes haru örömeinek kell következni. A genézis, a nagy semmi és a nagy minden után jött el, a sustorgó-gomolygó káoszokból, sáros moosárgókból, mérgező gázokból és lávacsöböl állott elő az isteni „legyen!” parancsára a világ. Bozonyos, hogy roppant energiák feszültek ebben az egyszerű legyeokban, amit Isten a misztikus legendák szerinti a há-betü hehezetésnek a könnyedséggel mondott ki. Az ember, aki a teremtést folytatja, nagyobb erőfeszítéseket visz véghez. Izmaival, agya rezseivel, azise vérvével és homicska salyos verejtékésével dolgozik a folytatáson, a mű tökéletesítésén.

Azai rendszerint egy év leforgása alatt végbemegy a zsidó népszokásokban, meg-megismétlődik a nagy periódusokban. Évszázadok komor, megrázó és mesolygó ünnepei után elérkezett a zsidó nép a forduló pillanathoz, amikor génjeza a hegyen áltarta rá a kővet, megáldotta új termékenységgel, új fogékony-sággal a teremtésre. S amikor a hang elmeny-dörgött: „Légy erős, erősítsd meg magad!” akkorára már maen is, onnan is táborba gyülekeztek a zsidó nép pionirjai, hogy nekigyürköszenek a teremtésnek. A szunnyadó tömegek egyre szaporábban emelték fel a fejüket, egyre szaporábban dörgöttek ki szemükből az álmod, egyre erősebben éreztek a végyat és az elhatározást, az új élet nagy lendítő energiáit. És az új élet világszerte megkezdődött. A zsidó nép nem világ kivertje, világ áldozója, világ szótásórtja többé, egy öklöbe tömörül, mint az egy-kés öt uja, mint az öt könyv, amely létének alapja, keletkezésének és lenmaradásának évezredek erős alkotmánya. Bizonyos, hogy az áldástól a teremtésig hessan az út s a biztatás, hogy „Erősítsd meg magad!” komor és haljós. Ujra megindul az alkotó napok forró lávacsöje, halál és martirium közepette indulhat csak meg a munka, az újáteremtés munkája, de lehet-e másként? A mennydörgés, füstnek, gőznek kavargó káosza egyaránt hozzártozik a teremtés és a törvényadás nagy szimfóniájához.

Bizonyos, hogy a teremtésben nincsenek egyforma lendületű pillanatok. Az egyik pilla-

nat tengereket szorit a me... és iszapos rónákat emel a hegyek alá, folyókat hőmpölyget lefelé a síkságra, és nedvekben dus talajt ad az eljövendő évezrednek. A másik pillanat talán töltés, talán csak bámészkodó ekagadta-tásban: mit csinált az elöttelálló pillanat! A megújított zsidó nemzet elment esztendeje ilyen magafeléd, tétlen, bámészkodó pillanat volt. Nam sokat eszelekedett holnapra, de csodálkozással, öntelt ragyogással tekintett a tegnapra. Amilyen ünnep volt az év, az ernyedés az első nekilendülés után. Holott ünnepünk már volt elég. A századok mélye csupa ünnep. Ha sokszor götöt és véres, de ünnep. A századok mélye: a tanya vágy, a lankasztó sóvárgás, a kezeknek öbhepbendő tetlensége. Most nem szabad az első pillanatok munkás foszlései után lankadni, visszahátrálni, kétségbeeskedni: dolgozni muszáj, hozzáfogni az alkotó munkához. A hétköznapok több parancsra kötelez-

nek, mint az ünnepek. Különösen a mi mai hétköznapjaink. Hiszen minden ünnepünk emlékezés a régi időkről. A borunk, bármilyen fanyar és bármilyen zamat nélküli, emlékezés a borra, amelyet Gileád és Hermon hegyein szüreteltünk, a kalácsunk a betheri fűszerrel dagasztott kalácsra, a szekfiszeg Saron és Jericho virágaira, a hus az áldozati barmok húására. Minden ünnepe ima és ének a régi földre emlékeztet. És az áldás is: „Adjon neked Elohim az ég harmatából, a föld kövérjéből...” Hol adatott nekünk a galutban égi harmat és földi televény? Minden-minden áldott ünnepünk órá emlékeztet, az áldott földre, Jiszrael országára, amelyet elvesztettünk s amelyet visszasírtunk két évezreden át. Most vége az ünnepek, az áldásnak, fejtünk fölöt a kiáltás: „Erősítsd meg magad, indulj-visszaszerezni a vágyott földet, amely kietlen s amelyen most kezdődik a teremtés.”

Take Jonescu akadályozta meg az orosz-román megegyezést

A miniszterelnök akarta a békét — A külügyminiszter az orosz monarchistákkal egyezett meg — Averescu manifesztuma a parasztokhoz — Folytak a paktumtárgyalások

— Az Új Kelet tudósítójától —
Az utóbbi napokban több, egymásnak ellentmondó hír járta be a román sajtót az Oroszország és Románia között Varsóban folyó tárgyalásokról. A sajtóírások jelentései nyomán az Új Kelet is közölte ezeket a híreket, természetesen kellő óvatossággal, mert szembevetendő volt, hogy még az első táviratok az orosz-román megegyezésről, mint befejezett tényről szóoltak, másnapra már feltűnt buszósággal igyekeztek a táviratok cátozni a román-orosz megegyezés hírére. A hirtelen hangulatváltozás okait most a „Luptatorul” hivatkozó rendkívül érdekes leleplezése világítja meg. Averescu tábornok ezalatt az idő alatt, míg Take Jonescu távollétében a külügyeket intézte, meggyőződhetett róla, hogy a tartós béke Oroszországgal nemcsak lehetséges, de hasznos is az országára.

Ezért Take Jonescu direktívája ellenére táviratilag hazahívta Karisbádból Filalitt és Varsóba küldte azzal a határozott utasítással, hogy amennyiben Oroszország jóakarata bebizonyul, közösen végleges megegyezést.

Beszarábia kérdéséről Varsóban szó sem lehetett, mert ott még a Take Jonescu és Celesorin között lefolyt táviratváltás alkalmával kikapcsolták. Varsóban a tárgyalások várokozson felül Románia javára fejlődtek ki, annyira, hogy már arról is volt szó, hogy szükséges-e egyáltalán egy utólagos nagyobb konferencia. A megegyezés aláírásának kezdetén érkezett Bukarestbe Take Jonescu és valószággal elképedt annak hallatára, hogy a dolgok már odáig fejlődtek: Annál is inkább, mert a külügyminiszter orosz monarchista körökkel szemben — akik óriási pénzzel dolgoznak — arra kötelezte magát, hogy Oroszországgal csak a monarchia visszaállítása után köt békét, vagy akkor, ha majd Franciaország is felveszi a diplomáciai összeköttetést Oroszországgal.

Take Jonescu erre táviratot táviratra megosztott Varsóba, melyekben utasította Filalitt, hogy az egyezmény aláírását huzza halassza.

Itten pedig lapjai utján a legfantasztikusabb híreket lanszírozta, melyek alkalmasak a városi tárgyalások diszkreditálására. Számolván mégis azzal, hogy az egyezmény megkötése elkerülhetetlen, most azon dolgozik, hogy a főbb

kérdéseket egy néhány hónap múlva megtartandó újabb konferenciára bízák.

A Luptatorul leleplezése diplomáciai körökben ólék feltűnést keltett.

A belpolitikai helyzet egyébként változatlan. Az ellenzék akciójának ellemsnyozására a kormány is folytatja szervezkedését. Egymás után tartja vidéki gyűléseket, melyek eredményeiről Averescu, Argetoianu és Take Jonescu tegnap számoltak be a királynak. Október 30-án lesz Kolozsvárt a néppárt klubhelyiségek felavatása, mely alkalommal

Averescu miniszterelnök, a kormány számos tagjával Kelezevárra érkezik.

A miniszterelnök kíséretében lesz számos regátheli, bukovinai és beszarábiai képviselő, hogy külsőleg is állást foglaljanak az erdélyi nemzeti párt regionalista törekvéseivel szemben.

A parasztpárt és a kormány közötti tárgyalások most már közvetlenül is megindultak. Averescu miniszterelnök ma fogadta Marin Ilieat, a parasztpárt végrehajtó bizottságának tagját, akivel egy óra hosszat tárgyalt. Beavottak szerint a tárgyalás a parasztpártnak a parlamentbe való visszatérése körül folyt. A parasztpárt egyébként november 15-én országos kongresszust tart.

Averescu miniszterelnök a következő manifesztumot bocsátotta ki

a falu népéhez:

Különböző híreket terjesztettek el az országban az új adók felől, amelyeket a törvényhozó testületek által megszavazott új adótörvények értelmében az ország lakosainak fizetniük kell. Rosszakarattal kezdtek mondani, a könnyenhivők pedig továbbadták, hogy az új adók rettenetes súlyosak és az országot romlásba viszik.

Azonnal, mihelyt megkezdődik az új adótörvények alkalmazása, ki fog tűnni, mennyire alaptalanok ezen híresztelések, mert látni fogja mindenki, hogy a törvényhozók gondja kiterjedt arra, hogy az ország szükségletei biztosításának ugyan, de mindenki képes is legyen elviselni a rárótt terhet, gazdasági erejének veszélyeztetése nélkül.

Mindenkinek be kell látnia, hogy a szükségletek ma rendkívül nagyok és mindennek az ára sokkal nagyobb, mint a háboru előtt volt, a törvényhozásnak tehát az állam részére oly jóvedelmeket kell biztosítania, amelyek a mai szükségleteknek megfelelőek, ennél fogva az adók nem lehetnek olyanok, mint a multban. Termé-

szótesen úgy készítették el a törvényeket, hogy az adók nagyobbak legyenek azoknál, akiknek nagy vagyonuk és nagy jövedelmük van és sokkal kisebbek azok részére, akiknek nincs vagyonuk és kevés a jövedelmük.

Mindeneknél fogva az adózó közönség várja be az adók megállapítására vonatkozó munkálatok befejezését teljes bizalommal és még hivatalos uton nem jut tudomásra e munkák eredménye, ne adjon hitelt azoknak, akik felforgató célokkal vagy tudatlanságból nyugtalanságot akarnak kelteni.

Az ellenzék ezzel párhuzamosan folytatja vidéki népgyűléseket. Legutóbb Köhalom községben tartott a nemzeti párt nagy népgyűlést, melyben Vajda-Voeröd Sándor, Valsamu, Popovici és Manu képviselők beszéltek. A népgyűlés bizalmat szavazott a nemzeti párt vezetőségének és helyezte a kormánybuktatási taktikáját és a liberálisokkal való kooperációs törekvéseket. Erre vonatkozólag egyébként azt jelentik Bukarestből, mely a liberálisok és a nemzeti párt közötti tárgyalások folytatása a jövő jövőre várható.

A meggyezés nagy nehézségekkel küzdök.

Ezt bizonyítja a liberális párt egyik vezetőjének az „Adeverul” ban megjelent nyilatkozata, mely szerint a liberális pártnak Inculetz és Nistorral való meggyezése végleges, mert ez nem állott kapcsolatban a nemzeti párttal folytatott tárgyalásokkal. A nemzeti párt egyik vezetője viszont úgy nyilatkozott a lapnak, hogy Inculetz biztosította a pártot, hogy nélkülről nem megy a liberálisokkal. Inculetzre ugyan nem lehet számítani, mindamellet nem hiszi, hogy pártja vele menne, ha egyedül akar csatlakozni a liberálisokhoz, a többi párt nélkül.

A román nemzeti párt egy csoportja ma memorandumot szerkesztett, amelyben élénken tiltakozik a liberálisokkal való fúzió eszméje ellen. A memorandum erőteljes hangon követeli hogy az 1919-ben kormányzótanácsi rendelettel feloszlatott nagy intézőbizottságot sűrűn hívják egybe.

Sárváron temetik el Lajos bajor királyt. Budapestről jelentik: az elhunyt Lajos bajor király holttestét saját kiránságára a sárvári családi sírkövek helyébe örök nyugalomra. Lajosnak a felesége is ott van eltemetve.

Berele mint csendbiztos

Irtá: Ujvári Péter

Hudlicsek János egy szekérrakomány szemes kukoricával fordult be az udvarra. A szomorú Stopper a söntésben volt és tűz ellen biztosított egy öreg asszonyt.

— Oszd jó altu ez a papiroa? — kérdi az öreg asszony.

— Nagyon jó — mondja Stopper.

— No azé. Mer az aptyukom nagyon mérges ilenkor és ilenkor úgy gyújt a házat, mint a búrszivart az ispány úr. Igen nagyon rászokott, a vérben van.

Stopperné beszél a söntésbe.

— Menj ki Stopper a kukoricába.

— Nem szakíthatom ketté magam.

— Mindent lehet — mérgelődik Stopperné. — Miért ne lehetne? Attól még nem hal meg az ember.

— Nézd, drágám, — kérlelte Stopper — ezt a tűzát nem lehet itt hagyni.

— Miféle tűzát?

— Akit a Hudlicsek fog csinálni. Épen kiszámítom, hogy mennyibe kerül.

Stopperné az urára nézett. Lenézte. Aztán egy erőteljes mozdulattal megigazította a parókáját és beszólt a kis szobába.

— Kleinmann ur.

Kleinmann ur az ablakhoz lépett.

— Mit csinál, Kleinmann ur? — kérdezte Stopperné szigoruan.

— Levelet írok.

Stopperné elfehéredett.

— Most? Fényes nappal?

Kleinmann ártatlan poját vágott. Mért ne írhatna ő fényes nappal levelet.

Karambol után

Nekem mindig negatív szerencsém volt. Ezúttal is. A kofferok Héjasfalva előtt nem az én, hanem a szomszédom fejére estek, idegcsokkot is egy szembentűlő hölgy kapott, nem én. Mindössze a nedvlegem folett föl a varratnál térdkalacsól csipőig, amit hosszú felöltőm szemérmes gondossággal eltakart.

Néztem az embereket. Az adomabeli zsidó jutott eszembe, aki ezer pengő forintot ígért a csodóknak, ha isten a háborgó tengeren ép börtöl átsegíti.

— Ezer forintot ígér? — kérdi csodálkozva a szomszédja — hiszen ezer fityingje minc magának!

— Csitt! — int csendre az adakozó — előbb segítsen át a jó isten, azután nem kap egy szál gyertyát sem.

A szürkületben a kétségbeesés, a bizonytalanság kirobbanása berzongatón sejtelmes érzéseket csikart ki mindenikből. Hosszú nyult áhitatosság az arcokon, vonagló ajkak; mindenki imádkozni látszik. De egytől fűrkészve keresik, kinek történt baja, nem részvétből, hanem valami lappangó, gonosz kárörömből. Az emberek megtapogatták magukat és befűlő ujjonganak, hogy a másik ember arcát a koffer kiálló szöghegye véresre marcangolta.

Ilyenkor is látszik, mennyire sárból valók vagyunk.

Reggeledik; megyünk az étterembe. Nem halálodik senki az életeért, hanem szítja a pincért, mert kevés vaját hozott és meit a tej vizes. Egy jóképű ur a sarokasztalnál maliciozus és szellemes megjegyzéseket tesz mindenre, de az összejáratásról egyetlen szó nem esik.

Lent sétálnak az utasok. Hideg van. A hadviseltek az összerombolt kocsi fadarabjából apró máglyákat raknak, körülállják, melegednek.

Megszólal az egyik:

— Uraim, én világeletemben politikával nem foglalkoztam, mindent utálok, aminek köze van a politikához, de azért én mondom, hogy a franciák a legnagyobb hajszinálók.

— És ömlött belőle a politika.

Meguntam és megkérdeztem: Vajjon, ha a mozdonyvezető politizált volna a fűtővel, akkor uraságod kilógó belekkel hogy vélekedett volna a francia imperializmusról.

Hevesen gesztikulálva felelt:

— A változó körülmények engem politikai meggyőződésemben nem tudnak megtántorítani, ezt jegyezze meg uram.

Megjegyztem.

Végre a sok munkás emelő-masínakkal felhuzta a „kávédarálót”. Főlemelték és átcsuszatták a tulsó oldalra. Ujabb két óra. Az utasok dühöngtek és szidták a verejtékező parasztokat és nem

gondoltak arra, hogy hajszálon mult, hogy az utasok Nagyvárad helyett meg nem változott az Örök Fényesség felé.

Négy órai késés után a vonat megindul. Megy, megy jó gyorsan, az állomásokon a menetrendszerű várakozási perceket pontosan betartja. Erzsébetvárosnál látom, hogy egy zsidó lóhalálában fut a város felől; nem akarja lekésni a vonatot.

Bejön az állomásra, de akkor már fűtjelzést adott a kalauz és nem engedte föl a vonatra. Hivom. Ugorjon csak föl. Ha már itt van, nem fogják le szállítani.

— Ich geh' nicht — felelte. — Ich bin beleidigt!

Meg volt sértve. Négy órai vonatkésés után. Egyenletes rázással visz a vonat. Elmélázom. Ha bekövetkezik a katasztrófa, akkor talán most cipelnék elő a roncsok közül. A hatóság emberei kikutatják a zsebeimet, a jegyzeteimből tiszteletreméltó emberre következnének és bizonyára megkülönböztetett elbánásban részesítenék halandó csontjaimat. Itthon pedig traktikumom jussán drága kollégáim nem sajnálnának tőlem egy kis elismerést, a könyvem is milyen jól fogyna!

De nekem mindig negatív szerencsém volt. (sz. i.)

Egyelőre nem mond le a Wirth-kormány

A nagykövetség tanácsának jegyzéke Berlinben és Varsóban — A baloldali pártok Wirth kancellársága mellett — A görögök új offenzívára készülnek

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, okt. 21. A nagykövetség tanácsának jegyzékét tegnap adták át Párisban a német és a lengyel nagykövetnek. A jegyzék megindokolja a felszülési döntést. Közli, hogy a népszövetség tanácsa meghallgatta a Felső-szülési küldött szakértőket, akiknek a véleménye alapján történt meg Felsőszülési ipari vidékének felosztása. A szövetséges kormányok figyelmeztetik az érdekelt hatalmakat, hogy a döntés végleges és a határozat végrehajtásának megakadályozása súlyos következményekkel jár. Jelzi még a jegyzék, hogy a határozat pontosan megjelölték, azok felett vita nem indítható. A jegyzék hangoztatja, hogy a német és a lengyel kormányok megállapodást kell kötnie, amely a felosztott ipari vidék gazdasági kérdéseit szabályozza.

Stopperné fuldokolt.

— Kegyed fényes nappal levelet ír? Mikor én fizetem kegyedet? Az én időmben ir kegyed levelet? Tanító ur, van kegyednek karaktere? Tanító ur, kegyed egy szocialista.

Kleinmann mentegetőzött. Berele azt mondta, hogy ő most nem tanul. Ő most csendbiztosot játszik.

Hát ez igaz volt. Berele épen kijött a boltból és kötélen maga után vonzolta Hektort. Ebben az esetben Hektor volt a futóbetjár, akit a csendbiztos ur elfogott. Hektor nyakasan utána kullogott, látszott rajta, hogy ez nem fog vallani semmitse.

Berele a zsebébe nyult. Vésztűsítő tekintetet vetett Hektorra, aztán két staniclét vett ki a zsebéből. A staniclét tartalmát bele öntötte egy palackba, úgy hogy a víz pezsegni kezdett.

— No, most brauzepülvert kapsz — mondta és kegyetlenül nevetett. Aztán megmarkolta a kutyá orrát, a száját fölrántotta és beleöntötte a brauzepülvert.

A kutya prüszkölt, kúrrogott, köpködött, de alhatatos maradt. Nem vallott, de egy kukkot se.

Berele csendbiztos dühbe gurult.

— Nem vallasz, te disznó. No várj csak, várj csak.

Erre megint a boltba szaladt és öt heringet lopott ki a hordóból. A heringet a kutyába gyömöszölte.

— Azt hiszed, nem tudom, hogy Ráday hogy csinálta. Így csinálta. Ugy-e, ez smakkol. De innja is kenő. Egy tenet. Zabálj, csak disznó, de vizét nem kacsó. Ha nem valod

be, hogy te állítottad meg a gyorsvonatot, akkor csak gebbedj meg. No, bevalod-e már?

Hektor megette az öt lopott heringet és nem vallott.

Berele tovább vallotta.

— Micsoda lángész — gyönyörködött Stopperné és a felháborodása szemlátomást leenyhült. De azért az elv: elv, abból nem enged. Megint Kleinmann felé fordult:

— Kegyed félreérti a helyzetét. Kegyedet mi hatvan forintért tanítónak szegődtettük, nem levelezőnek. Kegyed ne írjon levelet, mikor tanítania kellene.

— De Berele most játszani akar.

— Berele játszhat, ha játszani akar. De kegyed nem írhat, ha írni akar. Berele, megengedted te a tanító urnak, hogy levelet írjon?

Berele egy percre abba hagyta a csendbiztoságot.

— Az egy piszok — szólt mély meggyőződéssel — azzal nem lehet játszani. Mondtam neki, hogy én a csendbiztos vagyok és bele rugtam és egy pofont is adtam neki. És erre azt mondta, te taknyos, megmondalak a mamának. Az egy piszok áruló.

Stopperné szemrehányóan nézett Kleinmannra:

— Lásd, kegyed, milyen finom érzéke van ennek a gyereknek. Kerem kegyedet, ne rontsa el a karakterét és ne szoktassa rá az árulkodásra. Most pedig legyen szives, menjen ki a mástárba és mérje le a Hudlicsek kukoricáját. És ha az a Hudlicsek csinálni akar, ne hagyja magát. És ha kegyed akar csinálni, ahhoz nekem semmi közöm nincs. Értette kegyed.

Kleinmann tanító ur megértette.

A jegyzék megérkezett már Berlinbe és Varsóba. Bár nem volt meglepetés, Berlinben a közvéleményt mégis rendkívül felizgatta a döntés. A Wirth-kormányának a felszólítási határozatok hivatalos közlése után is kellett volna mondania. A lemondás azonban nem történt meg. A birodalmi gyűlésen ma tárgyalják a népszövetség tanácsának határozatát, a birodalmi gyűlés pártjainak hangulatától és elhatározásaitól függ a Wirth kormány további sorsa. A jelekből arra lehet következtetni, hogy nem hagyja el a helyét az egész kormány, a régi tervek szerint ki fogják egészíteni a többségi koalíciókkal, ezáltal a kormány helyzete lényegesen megerősödik. Különösen a baloldali pártok ragaszkodnak Wirth személyéhez.

Párisba megérkezett Gomeris görög miniszterelnök, több diplomata kíséretében. Látogatásának céljáról egyelőre hallgatnak, holott egészen kétszínű, hogy Gumaris miniszterelnök a kisázsiai béke megteremtését sürgeti. Eddig hivatalosan nem tárgyal senkivel és hivatalos látogatást sem tett sehol. Míg a görög diplomácia erősen dolgozik a béke érdekében, a görög lapok új offenzívát jósolnak. Az athéni sajtó ugyanis közli, hogy a görög vezérkar új hadsereget szervez, amellyel újabb és még erőteljesebb offenzívát fog indítani a kisázsiai fronton.

A szamosvölgyi vonatok jobb csatlakozást kapnak a fővonalhoz

November 15-én megváltozik a menetrendjük — Csehszlovákia helyett Bukarestbe terelődik a kereskedelmi forgalom

— Az Új Kelet tudósítójától —

Az Új Kelet hírt adott arról, hogy a mellékvonalakon közlekedő vonatok menetrendjét a bukarest-nagyvárad vonatok menetrendjéhez igazítják. A CFR. szárnyvonatok ilyen módon való módosítása már megtörtént. Tegnap a Szamosvölgyi Vasútra került sor, amelyeknek új közlekedési rendjét teljesen kidolgozták. Az új menetrend november 15-én lép életbe és a következő fontosabb változtatásokat tartalmazza:

Kolozsvár—Nagybánya, vegyesvonat. Kolozsvárról indul éjjel 4 óra 2 perccel, Dére érkezik reggel 6 óra 30 perccel és délután 5 óra 2 perccel van Nagybányán. Visszafelé Nagybányáról indul reggel 9 órakor, Dére érkezik este 7 órakor és este 9 óra 47 perccel van Kolozsváron.

Kolozsvár—Nagybánya, gyorsított személyvonat. Kolozsvárról indul délután 5 óra 13 perccel, Dére érkezik 6 óra 54 perccel és éjjel 12 óra 34 perccel van Nagybányán. Visszafelé éjjel 1 óra 40 perccel indul Nagybányáról, reggel 7 órakor van Déren és 9 óra 17 perccel érkezik Kolozsvárra.

Kolozsvár—Dés, gyorsított személyvonat. Kolozsvárról indul este 7 óra 17 perccel, Dére érkezik este 9 órakor. Visszafelé Désről indul délután 1 óra 45 perccel és 8 óra 33 perccel van Kolozsváron.

A Szamosvölgyi Vasutak menetrendjének módosítása rendkívül nagy előnyrel lesz az ottani vidékek lakosságára. A vonatok új közlekedése lehetővé teszi, hogy a fővárosba rövidebb idő alatt utazhassanak és a gyorsított személyvonatok beállítása a Kolozsvárra jövők számát szaporítani fogja. Kereskedelmileg hasonlóképpen jelentős lesz a menetrendváltozás, mert míg eddig a Szamosvölgyben lakó kereskedőket a rossz közlekedés és a késedelmes csatlakozás elriasztotta a Kolozsváron és Bukarestben való bevásárlástól és egyelőre több ok volt arra, hogy a hozzájuk közelekvő Csehszlovákiába menjenek, az új menetrend most közelebb hozza őket az ország belsejéhez.

— Megdrágult a postacsomagok tarifája. A postai igazgatóság értesíti a közönséget, hogy a postacsomagok szállítási díját kilogramonként két leire emelte fel. A posta-

Károly exkirály ismét Magyarországon

Az exkirály Sopronban van — A magyar kormány állásfoglalása — Bethlen miniszterelnök pécsi beszéde

— Az Új Kelet tudósítójától —

A Magyar Távirati Iroda jelenti hivatalosan, hogy Károly exkirály október 21-én, pénteken Sopronba érkezett. A kormány az az álláspontja, hogy a király váratlan megérkezése az 1920-ban hozott első törvényeikké rendeltetését sérti és ezért intézkedéseket tett, hogy Károly király haladéktalanul hagyja el az országot. Károly király repülőgéppel érkezett Sopronba.

Habsburgi Károly második trónfoglalási kísérlete senkit sem ért váratlanul. A Magyarországon egyre erősödő legitimista mozgalom kifejezett célja Károly visszafuttatása a magyar trónra előrelátható volt, hogy Károly előbb-utóbb újra megjelenik az országban. Míg Németországban az antant éber szemekkel őrködik, nehogy a Hohenzollernek megkíséreljék trónjuk visszaszerzését, Magyarországon szabadon hirdetik a legitimizmus elvét. Magyarországon ma a reakció egyetlen komoly tényezője Közép-Európában a legitimisták szinte állami védelem alatt dolgozhatnak. Károly királynak tehát nincsenek hiú ábrándjai és hiába a magyar felhívatalos fogadkozás, Károly ezalkalommal bizonyára nem hagyja magát oly könnyen lebebrudálni, mint a husvéti kiránduláskor.

Károly megjelenésének szinte előzetes bejelentése volt Bethlen miniszterelnök pécsi beszéde, amelynek elején rámutatott arra, hogy eddig a megtorlás szelleme uralta a kedélyeket. A túlzottan szélsőséges választójog bevezetése a parlamentet és súlyosította a helyzetet s így nem tudott egységes politikai párt kialakulni. Külpolitikai gyöngeségünk is

parlamentari viszonyaink ziláltságára vezethető vissza. A kormány erejét a klikkekkel való harc emészttette fel. A kisgazdapárt és a kereszténypárt között nincsenek kiegyenlíthetően ellentétek, a világnézetük azonos.

Reálpolitikára kell egyesülni. Biztosítani kell a keresztény intelligencia vezető szerepét, de ápolni kell a felekezeti békét és türelmet. Lehetetlenné kell tenni minden zsidóüldözést, amely nem méltó kulturánkhoz és csak árt a nemzet presztizsének. Első feladat a főrendiház reformja. A sajtót fel kell szabadítani a cenzúra hálygától, egyidőre olyan sajtóörvényre, amely lehetetlenné teszi, hogy a sajtó állandóan a forradalmak miazmáit hintse el közéletünkben.

A királyterdről kijelenti, hogy Magyarországnak koronázott királya van, akit vis major tart vissza. Legitim jogai nem szűntek meg, de mielőtt vissza jön, el kell fogadnia a nemzet feltételeit, hogy más ország uralkodója nem lesz. Tiszázni kell a helyzetet a koronás királlyal és azután közölni kell a nagyhatalmakkal a nemzet álláspontját.

Új rend a munkásbiztosításban

Négy kerületi igazgatóságot létesítettek — Az imperium átvétele óta háromszorosra emelkedett a biztosítottak száma — Nem emelkedett a munkások száma

— Az Új Kelet tudósítójától —

A munkásbiztosítás az egész országban, de különösen a csatlakozó területeken jelentős változásokon megy keresztül. Az államnak ezt a rendkívül fontos intézményt a legközelebbi emberek igyekeznek reformálni. Szakemberekből álló bizottság utasít már négy hét óta Erdély és a Bánát nagyobb városában, hogy a munkásviszonyokat és különösen a munkásbiztosítást tanulmányozza és ennek alapján új centralizált munkásbiztosító hivatalokat létesítsen. A bizottság tagjai tanulmányutjuk befejeztével tegnap Kolozsvárra érkeztek és a felosztott Casa Centrala épületében gyűltek össze újabb tanácskozássra. Munkatársunk felhasználta ezt az alkalmat arra, hogy a bizottság egyik, az erdélyi viszonyokkal legjobban ismerős tagjával, dr. Vasilié bukaresti munkügyi vezérigazgatóval, aki még nemrégben a felosztott kolozsvári Casa Centralának volt vezérigazgatója, a munkásbiztosításban beállott változásokról beszélgetést folytasson. Dr. Vasilié ezeket mondotta:

— Az Erdély számára kredit Casa Centrala felosztása után szükségessé vált, hogy kisebb hatáskörrel rendelkező, de a munkásbiztosító pénztárnak mégis első fórumul szolgáló központi igazgatóságokat létesítsünk. Négy ilyen Directoratea Generalat alakítottunk. Egyet Kolozsváron, ennek igazgatója Bessu Nikolai, egyet Temesváron, amelynek igazgatója dr. Jakobi Kálmán lett, egyet Déván Bunder Béla igazgatóval és egyet Nagyszombatban dr. Margencanu Viktor igazgatóval. Ezek az igazgatóságok úgy létesültek, hogy a bizottság csakban a városokban összehívta a kerületi-höz tartozó munkásbiztosító pénztárak vezetőit és közülük delegált az igazgatóság élére egy-egy embert. Így elértük azt, hogy az összes pénztárak felett szakember fog állni.

— Mi volt a közvetlen oka annak, hogy az erdélyi Casa Centralát felosztatták és ezt a négy igazgatóságot létesítették?

— Ennek három oka volt. Az egyik az, hogy az erdélyi Casa Centrala fentartása sokba került, a másik az, hogy még a régini is jobban decentralizáljunk és ezáltal a mun-

madik pedig, hogy a jelenleg készülő új munkásbiztosítási törvény számára, amely az eddiginél sokkal modernebb lesz, előkészítsük az átmenetet.

Vasilié dr. megemlítette ezután, hogy a munkásbiztosításnak ilyen módon való módosítása nem történt jogalap nélkül, mert az elmúlt parlamenti ülészekben a munkügyi minisztérium megkapta erre a felhatalmazást.

Vasilié vezérigazgató felvilágosítása után dr. Presbrianu orvosi és biztosítástügyi vezérigazgatóhoz fordultunk, aki a minisztériumban dolgozik és a bizottságnak is tagja volt.

— Vasilié dr. ur nagyjából ismertette az átmeneti reform lényegét. En már csak a gyakorlati részre szorítkozom. Mit jelent ez a reform? Azt, hogy ha egy munkás megbetegszik és segélyre van szüksége, essentul sokkal gyorsabban megkaphatja azt, ha bármilyen serehme van, az első és másodfokú elintézés sűrgősen megtörténhetik. Az újonnan létesített igazgatóságok arra fognak törekedni, hogy a munkások az eddiginél jobb orvoságot kapjanak, ha valamelyik részről, főképp meheszen, a belső betegségeit megkönnyíthessék, a tudósbajosokat elhűldhessék a tengerpartra vagy a magas hegyi levegőre. Mindez azonban csak úgy történhetik meg, ha a megfelelő anyagi eszközök rendelkezésünkre állanak. Nagy baj, hogy a munkaadók nem tanúsítanak kellő megértést munkásaik egészségével szemben. Rengeteg olyan követelésünk van, amely jogos és amelyekhez még mindig nem jutottunk hozzá. Ezért feltétlenül kényszerítve leszünk arra, hogy követeléseinknek érvényt szerezünk, a különféle összegeket behajtsuk és azokat, akik még eddig nem fizettek hozzájárulást, tagdíjizetésre kényszerítsük.

Megkérdeztük dr. Presbrianut, hogy mi történik azokkal, akik bármilyen oknál fogva még nem tagjai a munkásbiztosító pénztárnak?

— Azok, akik még nem tagok, jövőben feltétlenül tagokká lesznek, akik pedig önkéntes tagok mint például az állami tisztviselők, azok a tagdíjizetéskor nagy előnyhöz fognak jutni. Az állami tisztviselők például, akiket az állam biztosított, eddig maguk fizették teljes egészben a tagdíjikat. Azokon a tanácskozáson, amelyek az új munkásbiztosítási törvényt készítik elő, én azt fogom javasolni, hogy ezeknél az önkéntes biztosításoknál is, mint egyébként van, a fele tagdíjat a munkaadó, tehát

Presbianu igazgató ezután egy rendkívül szimpatikus kijelentést tett:

Az emberek is képzelik — mondotta — milyen komolyan és mennyire a szívünkkel végzünk mi mindent. Mi tudjuk azt, hogy a munkásbiztosítás az élet két legfőbb kellékét konzerválja az emberiség számára: az egészséget és a munkát. Epan ezért sem felekezeti, sem nemzeti különbség nem jöhet nálunk figyelembe, itt általános emberi érdekekről van szó, amelyeknek a megvédése és kielégítése a társadalomnak és az államnak is az alapját képezi.

Presbianu igazgató, eddig végzett munkájuk igazolására, egy grafikont vesz fel az iróasztaláról, amelyen három körben az van megmutatva, hogy hány ember volt biztosítva Romániában 1918-ban, hány volt 1919-ben és hány 1920-ban. A körök, amelyek év szerinti mindig nagyobbodnak, a következő adatokat tartalmazzzák:

1918-ban bizt. volt 118.811 munkás és munkásnő
1919-ben " " 193.246 " " "
1920-ban " " 296.802 " " "

és ahogy Presbianu igazgató mondja, 1921-ben, amely évről még nincs kész a statisztika, már körülbelül 350.000 munkás és munkásnő tagja van a különböző erdélyi és bánáti biztosító pénztáraknak. Rendkívül érdekes körülmény az, hogy a munkásnők száma alig növekedett három év alatt. A körökben csak kicsit fáguló sárga derékszög mutatja, hogy 1918-ban 30.243, 1919-ben 33.125, 1920-ban sem sokkal több, 39.421 munkásnőt vettek fel a biztosító pénztárak kebelébe. Kétségtelen, hogy ezek a számok kedvező keresztmetszetet adják az erdélyi munkásviszonyoknak és azt igazolják, hogy a férfiak keresete többé-kevésbé egy egész családot el tud tartani. Ahol sok munkásnő van, ott mindig kevesebb a munkabér, drágább a megélhetés és lerogyolabb a munkástársasadalom, mert az asszonyok távol vannak a háztartástól, a gyerekek nevelésétől és ezzel magukat is és családjukat is káros hatásoknak teszik ki.

Az osztrák jegyzéket elküldték Budapestre

A magyar kormány kiáltványa a felkelőkhöz — A csehszlovák jugoszláv korridorért

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bécs, október 21. Az osztrák külügyi bizottság határozata ma érkezett Budapestre. Az osztrák kormány jegyzék kíséretében közölte a magyar kormánnyal a külügyi bizottság határozatát. A magyar hivatalos fel fogás szerint a velencei megállapodást vagy egészében el kell fogadni, vagy el kell vetni, de afölött újabb tárgyalást indítani nem lehet. Az osztrák kormány álláspontja viszont az, hogy a velencei konferenciával csupán olyan megoldás történt, amely a további tárgyalások alapja lehet.

A nyugatmagyarországi átadási területen még mindig nem javult meg a helyzet. A magyar kormány felhívást intézett a felkelőkhöz, amelyben hazafias érzésükre apellál. A kormány rendeletet adott ki a lefegyverzésről, október 31-ig a felkelők amnesztiát kapnak a felkelés ideje alatt elkövetett törvényellenes cselekedetekért. Akik a kormány intézkedéseivel szembehelyezkednek, bíróságok elé kerülnek. Pozsonyba egy zászlóalj olasz katona érkezett, amelyet a nyugatmagyarországi fegyveres bandák lefegyverzésére fognak felhasználni.

Prágai politikai körökben úgy tudják, hogy a csehszlovák és jugoszláv kormány közös memorandumot intézett a főtanáchoz, amelyben azt javasolja, hogy Sopronnak és környékének eseményeinek semlegesítése esetén rendezzék a csehszlovák-jugoszláv korridor kérdését is. Ez a jegyzék nagy megütközést keltett az olasz politikai körökben, amelyek épen a csehszlovák-jugoszláv korridor megakadályozására indították meg Ausztria és Magyarország között a közvetítő akciót.

Mit végzett a prefektus Bukarestben

Metes prefektus nyilatkozik az iparkamarai választásokról, a lakáskérdésről, a tisztviselők fizetésrendezéséről és báró Jósika-féle incidensről

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Péntek délután érkezett vissza dr. Metes Péter kolozsvári prefektus Bukarestből. Fővárosi utjával kapcsolatban a prefektus kihallgatáson fogadta a rendőrség, a sziguranca és a város vezetőségét, majd a sajtó képviselői előtt válaszolt bukaresti tartózkodásának eredményeit. Az újságírók ama kérdésére, hogy Groza miniszter miért nem érkezett meg, Metes prefektus a következőket mondotta:

— Groza miniszternek eredetileg még pénteken kellett volna Kolozsvárra jönnie. De a miniszternek oly nagy volt az elfoglaltsága, hogy nem hagyhatta el a fővárost. Ideérkezésének pontos idejét én sem tudom, de több, mint bizonyos, hogy két napon belül itt lesz. Vele jön valószínűleg Goga kultusz- és művészetügyi miniszter is.

— Utazásom főcélja — mondotta a prefektus — az aktuális iparkamarai választásokra vonatkozó utasítások elnyerése volt. Kormánybiztosi kinevezésemet megkaptam. Most már sűrűszen hozzáfogok a választások előkészítéséhez. Elsősorban is összeállítjuk a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara területéhez tartozó vármegyék választóinak a névjegyzékét, amelyet majd publikálni fogunk s az esetleges felzárkóztatásokat alintézzük.

Az egész választás a régi mintára fog lefolyni,

azzal a különbséggel, hogy most mindenki választó és választható, aki bármilyen hivatalos okmánnyal igazolni tudja, hogy ipart vagy kereskedést üz.

— A választás napját a minisztérium nem tűzte ki, engem bizott meg, hogy a választásokat a lehető legrövidebb időn belül folytassam le. Ez november huszadikára várható. Epan most járt nálam Mazuchi iparfelügyelő, akit megbiztam, hogy a kamara tisztviselőivel együtt csinálja meg a vidéknek szétküldendő utasításokat.

Ki kell jelentenem, hogy hivatalos lista nincs.

A kamarának semmi befolyásoló szerepe nincs a választásokra. A kamara kizárólag az adminisztratív teendőket végzi. Listát csakis az egyes pártok állítanak fel. A választás lefolyása egyébként csak annyiban fog különbözni az előbbiektől, hogy míg a magyar rezsim alatt a budapesti minisztérium vezette a választásokat, most én, mint kormánybiztos fogom helyettesíteni a kereskedelmi minisztériumot, amely az itteni körülményeket nem ismeri eléggé. Ez az egyetlen különbség, nem beszélve a választás főfeltevéleről, a paritásról, vagyis a kamara új vezetőségének a fele román, a másik fele a többi nemzetiségből kell, hogy kikérüljön. Az elnök és a kereskedelmi alelnöknek románnak kell lennie, az ipari alelnök lehet más nemzetiségű is. Ezt a kikötést azzal indokelhatom, hogy Erdélyben a román kereskedelem sokkal fejlettebb, mint a román ipar.

A lakáshivatalnál jelenleg fennálló kaotikus viszonyokkal kapcsolatban a prefektus ezeket mondotta:

— Guimann szatmári szigurancafőnök az új lakáshivatali főnök.

Guimann ma délután már átveszi hivatalát.

Guimannt én feltétlenül, korrekt és jóindulatu embernek tartom és a kinevezése csak azért nem történt meg már eddig is, mert az én házaérkezéseimre vártak. Cosma főügyész, nem tudom, ki hozta kombinációba. Tudtommal én vagyok a lakásbizottság elnöke s én nem tárgyaltam vele. Magam is csak most értesültem, hogy Cosmát emlegetik a lakáshivatal új főnökéül.

Metes prefektus azután az új lakásrendeletre tért át. Megjegyezte, hogy a rendelet nagyon humánus és tárgyilagos. Egy-egy háromtagu ellenőrző bizottság jár a városban mely minden egyes lakóházat megvizsgál s ha főléleges lakást talál, előre értesíti a tulaj-

donot, hogy le fogják rekvirálni. A lakó azonban 24 órán belül felebbezással ömlet, ügye a lakásbizottság elé kerül, amely mindig méltányosan fog dönteni.

— A lakásmizéria enyhítésére megtett intézkedésnek a legtöbb hibája a rendszeres munka hiánya volt. Nemesak a rendeletekben és azok végrehajtóiban kell ennek okát keresnünk, hanem abban, hogy a háború következtében nemesak az országhatárok és a viszonyok változtak meg, hanem az emberek is.

A prefektus kijelentette, hogy a katonaságnak nem áll jogában rekvirálni s nem is rekvirál Ott ahol mégis-katonatiszt jelent meg a lakások ellenőrzésére, az hivatalból, a központi lakásbizottság képviselőjében járt el és nem egyéni akció. Ellenkezőleg, mikor az ellenőrzőbizottságokat megalakítottuk, kéresemre a hadtestparancsnokság ceupa jóindulatu, megértő tiszteket delegált, akik szigoruan járnak el ugyan, de sohasem igazságtalomal.

— Utazásom a tisztviselők ügye el is kapcsolatban volt. A tisztviselők kérését a miniszter méltánylással fogadta s megígérte, hogy a legközelebbi minisztertanácson letárgyalatja. A kormány nevében biztosította a tisztviselőket, hogy a fizetésrendezés a kormánynak egyik legnagyobb gondja lesz. Valószínűleg három kategóriát fognak felállítani s az inkadrálás progresszív fizetésemeléssel kapcsolatban fog megtörténni úgy, hogy az egyenlő rangosztályban levő tisztviselők fizetési között legfeljebb csak jelentéktelen differenciák lesznek.

A Magyar Szövetségre terelődött a szó.

— A baloldal kijelentéssel, amelyről most szereztem tudomást, nem hiszem, hogy a Magyar Szövetség ebben a mai formájában tovább prosperálhatna. A benmaradt frakció nem képviseli Erdély magyarságát. Sehogysem tudom megérteni báró Jósika Samu levelét, amelyben azt írja, hogy beteg, de a királyné fogadtatásán nem azért, hanem politikai okokból nem jelent meg. És még furcsább a Magyar Szövetség intézőbizottságának a kommunikója, mely szerint az incidens báró Jósika magánügyének deklarálja ugyan, de helyesli és mint a Szövetség elnökének bizalmat szavaz neki. Ez valószínűleg provokálás. En már régebben megmondottam: szervezkedjék a magyarság, de jól válassza meg a vezetőit. Nem hiszem, hogy a magyarság egy véleményen lenne a Szövetség vezetőségével. Jósika báró sokat ártott a magyarságnak ezzel a magatartásával. Bukarestben ez az incidens nagyon rossz impressziót gyakorolt. A sajtó és a politikai körök élénken foglalkoznak vele. Ez rossz politika, mert megértés helyett, provokálja az ellentéteket és épen a királyi házzal szemben, holott ez az egyetlen pont, amely körül a magyarság és a románok közötti ellentétek most elsimulhatnak.

— A munkácsi zsidó trafikosokat a szombat megszégzésre akarják kényszeríteni. Munkácsnál jelenti tudósítónk: Munkács lakosságának több mint a fele zsidó vallásu, itt tehát ősi idők óta az volt a szokás, hogy a zsidó trafikosok szombaton is zárva tartották. A pénzügyigazgató most egy szigoru rendeletet adott ki, amelynek értelmében a zsidó trafikosok szombaton nyitva tartani kötelesek. A rendelet érthető elkeseredést és izgalmat keltett nem csak a trafikosok, hanem a zsidó vallásu polgárok körében is, akik ezt a rendeletet a lelkiismereti szabadság megsértésének tartják. A trafikosok deputációt menesztettek: ez ügyben az illetékes tényezőkhöz és a sérelmes rendelkezés visszavonását követelik.

— Munkában az uszorabiróság. Az uszorabiróság tárgyalásait újabban zártan folytatják le s így a tárgyalások eredményeiről a nagyközönség nem értesülhet. A mai napon is közel tíz kereskedő és vendéglős ügyében itélkezett a kolozsvári uszorabiróság.

HIREK

AZ UJ KELET telefonjai:

Szerkesztőség	577
Kiadóhivatal	844
Zs. N. Sz.	558

Magamat adni

Mindentől már megcsömörültem
És mégis, nem szeretnék menni
Mielőtt jöttem:
Szeretném adni magamat.

Lednynek, szépnék, szélnék, szentnek
És fáitánnak, a pusztulónak
Piszoknak, cenknék,
Gőgösen idegen valóm.

Hajt isten s dögre váró varjak
Hogy mégis inból és maqamból
Kötött csavariak
Fulónak és idegenül.

Nem tudok állni sorok mellett
Parton, s felülről nézni némán.
S keltek, nem keltek:
En feljűk dobom magam.

Mindentől már megcsömörültem
És mégis, én nem tudok menni
Mielőtt jöttem:
S muszáj hogy adjam magamat.

9. j.

AZ UJ KELET legközelebbi száma a **Köztársaság** ünnepnapok miatt szerdán reggel jelenik meg.

Jehudit választmányi ülése. Október 20-án tartotta meg a „Jehudit” kolozsvári zsidó negylet első ezévi választmányi ülését. A szép szömben megjelent választmányi tagok élénk vita kíséretében tárgyalták meg az egyesület ezévi programját, melyet dr. Fischer Józsefnek elnökölt adott elő. A nagyszabású munkaterv szerint az egyesület elhatározta, hogy jövedelmének 50 százalékát a Tarbut iskolaépítési alapja javára adományozza. A jövedelem szaporítása céljából a Jehudit havonta legalább egy nagyszabású irodalmi délutánt, egy ifjúsági előadást és két teadélutánt fog rendezni. E program keretén belül az elnökség a régóta esedékes művészet igen nivós műsorát és időpontját állapította meg. A teadélutánok rendezésével kapcsolatban a választmányi tagok vállalták a háziasszonyi teendőket. A kellemes teadélutánok, melyeket a Lloyd-étteremben fognak rendezni, méltán számíthatnak Kolozsvár egész zsidó közönségének a legteljesebb érdeklődésére. Az ifjúsági előadások és irodalmi délutánoknak legfőbb célja pedig az, hogy a kolozsvári zsidóság valamennyi rétegét egyesítsék magas színvonalú műsor segítségével. Ez a program pedig legszebb bizonyítéka a Jehudit komoly munkakészségének, mely a legkiválóbb támogatásra igényt tarthat. Az egyesület egyébként ezúton is felkéri mindazokat, akik a zsidó kultura fejlesztését szívükön viselik és annak előmozdításában részt akarnak venni, sziveskedjenek e szándékukat a minden kedden délután tartandó elnöki összejövetsien (Széchenyi-tér 40. szám. II. emelet 3. ajtó) bejelenteni.

A Eötvös Híallijak tagjait felkéri a vezetőség, hogy hétfőn, október 24-én délután három órakor a Zs. N. Sz. helyiségben (Szentlélek-utca 1/a) jelenjenek meg.

Marosvásárhelyre bevezetik a földgázt. Marosvásárhelyről jelentik: A földgáznak a városba való bevezetése küszöbön áll. A város műszaki tanácsosa szerződést kötött a magyar földgáz részvénytársasággal, melyet Botos zárgondnok is helybenhagyott. A földgázvezeték huszonkét km. hosszú lesz és tizenhat km-re való anyag már le is van szállítva.

A designált lakásfűtők tervét. Cosma sziguranca főnökhelyettes, aki a lakáshivatal élére van kizemelve, ma hosszabb megbeszéléseket folytatott Tanasescu belügyi államtitkárral a lakáshivatal átvételére vonatkozólag. Cosma előterjesztette terveit, melyek abban esucosodnak ki, hogy a közönséget a lakáshivatali szerződések megkötésére szorítsák s meggyőzés alapján adják ki a lakásokat, a bankok és a kis tőkészek szövetkezeti alapon álljanak össze, hogy lakásokat építsenek. Az eddigi lakáspolitikával teljesen szakítani kell és meg kell kezdeni az építkezéseket. Tanasescu meghallgatta Cosma javaslatait és kijelentette, hogy azokat előterjeszti a belügyminisztériumba. Cosma csak bizonyos kikötések ellenében hajlandó vállalni a lakáshivatali főnökséget.

Jelölések a kolozsvári iparkamara vezető állásaira. Az iparkamarai választásokra most folynak a jelölések. Annyi már bizonyos, hogy a kamarai elnök nem a kereskedők, hanem az ipari érdekeltségek sorából való lesz. Valószínű, hogy elnöké a kereskedelmi szakosztályon Bohatier mérnököt, az építész egyesület elnökét választják meg. Az ipari szakosztály elnökévé Evián Juent, a Banca Generala igazgatóját, kereskedelmi akadémiai tanárt és volt államtitkárt választják. Az ipari alosztály alelnökévé, a kézműiparosok egyik exponensét jelölik, miután a kis- és nagyiparosok egymás között nem tudtak megegyezni az alelnök személyét illetőleg s így a gyáriparosok országos szövetsége nem is lesz képviselve az elnökségben. A többi tisztségekre most folynak a jelölések.

Változás a litvániai zsidóügyi minisztériumban. Kovnából táviratozza a J. C. B.: Dr. Brutzkus nagynevű oroszországi cionista vezér a napokban Kovnoba, Litvánia fővárosába érkezett. Ugy hírlik, hogy ő fogja átvenni a litván kabinetben a zsidóügyi minisztérium vezetését, minthogy az eddigi miniszter, dr. Szolowejcsik, amint azt már az Uj Kelet jelentette, elfogadta a cionista világszervezet intéző tanácsának tagságát és ennek következtében tartózkodási helyét kötelese Londonba áttenni.

Küzdelen a munkanélküliség ellen Ausztriában. Bécsből jelentik, hogy ott most fejeződött be az ipari konferencia, melyen a nagyiparosok és a munkások is részt vettek. A tárgyalások célja, azoknak a módszereknek a megtalálása lett volna, melyek biztosíthatnák a munkásoknak az üzemekben való megtartását, vagyis a munkanélküliség kiküszöbölését. A konferencia az ellentétes véleményeknek fogva nem tudott közös határozatban megállapodni, ezért egy hattagu bizottságot küldtek ki, mely november közepén fog első tárgyalásra összehívni.

Az ügyvédjelöltek követelik, hogy minden törvényes módon tárgyalhassanak. A kolozsvári ügyvédjelöltek pénteken este értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a temesvári ügyvédjelöltek memorandumával egyetértőleg követelik az ügyvédi kamarába való teljes jogú felvételüket, ezenkívül azt, hogy a székhelyükön kívül eső törvényesréteken és tablákon is tárgyalhassanak. Határozati javaslatukat benyújtották az igazsáügyi vezérigazgatósághoz.

Megszüntették a vizsgálatot három budapesti kifjára ellen. Budapestről jelentik: A kifjári panaszában az ügyészség Gyal, Pákozdy és Zeöke ellen megszüntette a vizsgálatot. Zákány ellen folytatják az eljárást.

Sztrájkolnak a naueni nyomdászok. Nauenből jelentik: A nyomdászok a mai napon sztrájkba léptek és az összes úrmeknél beszüntették a munkát. A naueni lapok ma már nem is jelentek meg. (Damian.)

A szeptemberi dunai áruforgalom. Bécsből írják: A szeptemberről szóló dunaforgalmi kimutatás szerint, Passautól délre egészen Belgrádig rendszeresen indították a szállítóhajókat. A bolgár és a román kikötők felé azonban csak akkor indítottak járatot, ha azokra elegendő szállítvány gyűlt össze.

A német nagyipar nagy dollárkölcsönt vesz fel. A „Berliner Tagblatt” egy ottani félhivatalosnak nyomán azt a hirt közli, hogy a német nagyipar 500 millió dolláros, kamatköteles, harminc év alatt törlesztendő kölcsön folyósítása iránt folytat tárgyalásokat. Valószínűnek tartják, hogy ebben az akcióban a német agráriusok is részt fognak venni.

Elfogták a budapesti Magyar Általános Hitelbank csalóját. Tegnap számunkban hirt adtunk arról a nagyszabású csalásról, amelyet a budapesti Hitelbank terhére elkövettek. A rendőrségnek tegnap sikerült az irógép nyomán a Hitelbank csalóját Scheffer Győző személyében letartóztatni. Kihallgatása során előadta, hogy pár nappal ezelőtt ellopott néhány távirat-blankettát azzal a szándékkal, hogy a csalást végrehajtsa és így pár milliót szerezve külföldre megy. A táviratokat az udvarokon levő Garai-irodában zépelte, Garaiék tudta nélkül. Tagadja, hogy bűntársai volnának. Mikor tegnap tudomására jutott, hogy a rendőrség nyomában van, öngyilkosságot kísérelt meg, de tetteben megakadályozták.

A ruszinszkói szocialisták a második internacionále mellett. Ungvárról jelenti tudósítónk: A ruszinszkói szocialista párt kongresszust tartott a tegnapi nap folyamán Ungváron, ahol Nemezc szocialista képviselő is megjelent. A pártkongresszuson elhatározták, hogy a párt elnevezéséből törlik a független szót és csatlakoznak a II. internacionálehoz. Ez annyit jelent, hogy a ruszinszkói szocialista párt a jövőben teljesen a nemzeti irányban orientálódik.

Kolozsvári csekkhamisítókát fogtak Turinban. Az ismert Harmath-Figlar milliós csekkhamisítás ügyében most tanulmányozza az ügyészség az aktákat. A tettesek annak idején megbűzöttek a kolozsvári ügyészség fogházából. Most Horváth Menyhért kolozsvári származású ismert nemzetközi szélhámos társaságában őket is elfogta a turini rendőrség és a bécsi rendőrség megkeresésére egy hétmilliós csekkcsalás ügyében Bécsbe szállította. A kolozsvári ügyészség most a külügyminisztérium útján akarja a nemzetközi szélhámos banda ellen folytatott nyomozás ügyvitelét egységesíteni.

Fertőtlenítik az ócskapiacon árult ruhákat. Kolozsvár városi tisztviselői hivatala elrendelte, hogy az ócskapiacon csak olyan ócskaneműket szabad árulni, amelyeket előzőleg fertőtlenítettek. Egy fertőtlenítés, tekintet nélkül a ruhadarabok számára, tíz leibe fog kerülni. A fertőtlenítés tegnap már meg is kezdődött. A tisztviselői hivatal reméli, hogy ezzel az intézkedéssel a járványok terjedési lehetőségét a minimumra csökkentik.

Letartóztatott egyházközség. A re.ormátus egyházközség feljelentést tett a rendőrségen Szabó Károly szolga ellen, aki mintegy tízezer lei értékű lepedőt és egyéb fehérneműt ellopott az egyházközség korházából és elikkasztott ezernégyszáz leit, amit a postára küldtek vele. A rendőrség a tolvaj szolgát őrizetbe vette.

Rendőrségi hírek. Wigner István str. Regele Ferdinand 79. számú lakos bejelentette a rendőrségen, hogy kétezer leit elloptak tőle. — Özv. Majláth Györgyné str. General Dragahnai lakos hatszáz leies lopásról tett bejelentést. — Gál Mihály Trefort-utca 69. számú lakostól kétszáz leit loptak el. — Braun Andor str. Iuon Bratjanu 7. számú lakos ezernyolcszáz leies lopás miatt emelt panaszt.

* A legjobb rum essencia 65 lei, más essenciák 75 lei kilónkénti áron kaphatók Gűck Henrik gyárában Oradea-Mare (Nagyvárad) a Cale Vict. (volt Kolozsvári-utca) 74. szám.

* Püstyém híres iszapfürdőit ősszel és télen is kitűnően lehet használni. A Thormia-szálló tudvalevőleg a források felett épült, a fürdők tehát zárt, fűtött folyosók és sétálócsarnokokkal vannak a lakásokkal egybekötve. Ideális tartózkodás labdadzók számára is. Felvilágosítások: Union-Bank Részvénytársaság, Oradea Mare.

KÖZGAZDASÁG

Eltűnt a Moszkvában elhelyezett román aranykészlet

A háború alatt mint ismeretes a központi hatalmak előnyomulása alkalmával a bukaresti kormány Jassiba menekült és magával vitte a Banca Nationala aranykészletét is. Amikor azonban a helyzet Jassiban is bizonytalanná vált, az aranykészletet Moszkvába vitték, ahol az orosz jegybank pinceszében helyezték el.

A szovjetkormány uralomra jutása után ezt az aranykészletet is lefoglalta és a román kormány többszöri felszólítására sem szállította meg vissza. A román valuta legutóbb tapasztalt hanyatlásának nem utolsó sorban volt előidézője, hogy a Banca Nationala nélkülömlött volt kénytelen háború előtti aranyfedezetét. Epen ezért legujabban megint erőyes lépések történtek az aranykészlet visszaszerzésére, de újból eredménytelenül. A szovjetkormány a felszólításokra vagy egyáltalán nem, vagy csak kitérően válaszolt.

Most Varsóból azt táviratozzák, hogy a román aranykészlet már nincsen Moszkvában, mert azt a szovjetkormány régen felhasználta külföldi fizetésekre. Ez a hír természetesen Bukarestben megütközést keltett és a szakkörök máris megm zduitak, hogy — amennyiben a hír a valóságnak megfelel — kárpótlást szerezzenek a mindenesetre lényeges veszteséget.

Érdekeltek körök — és ez részben a hivatalos körök álláspontja is — azt követelik, hogy a veszteséget az antant-államok tegyék anyagilag felelőssé. Ezt az állásfoglalást azszal indokolják, hogy az aranykészletnek Jassiból Moszkvába szállítása elsősorban az antant államok diplomáciai képviselőinek ajánlatára történt, miután az aranykészlet biztonságát az antant-államok képviselői is garantálták.

Ugy értesülünk, hogy a kormány ezt az álláspontot magáéva teszi és ebben az irányban megteszi a kellő lépéseket, amit annál is inkább elvárunk, mert ez az újabb veszteség amenny is megrendült pénzügyi helyzetünket katasztrófával fenyegeti.

A középeurópai faipar. A romániai faiparban az élénk kereslet miatt az árak általában emelkedő tendenciát mutatnak és az utolsó napok ulettelenségét egyedül valutánk legyöngyülése magyarázza. Kivételünk a galaci kikötőn át mégis normális. Az épületfa-gerebeket az új vámtarifák darsabonként 15 lei vámmal sújtja, amit a kereskedők túlmagasanak tartanak. Galaci árak: feldolgozott épületfa 700—800, bukktüszia 3200 lei. **Magyarországon** is növekszik a kereslet, de kínálat nincs, mert a kereskedők a korona javulását várták. Ma a leromlott korona értékén kénytelenek vásárolni. A fakereskedők különben elhatározták, hogy külföldön csak magyar koronáért vásárolnak. Csehszlovákiában Franciaországba is lényeges mennyiségeket szállítanak. **Németország**ból is kezező jelentések érkeznek. A faipar teljes üzemben van, a kereskedelem nagyon élénk. **Németországban** a következők a faárak: kenyérgerebda 4500 korona, bükk 4200 k., kemény fa (buterok részére) 3600 k., bukktüszia 8000 k. Nagy a kereslet, de üzletet a magas árak miatt nem kötnek.

A gyárak szükségletének kielégítése. A kormány elhatározta, hogy a Svájcban felvett 40 millió francia kőlelőn egy részét a hazai gyáraknak szükséges anyagokat szerezze be. Ebből a célból az iparügyi minisztériumba tanácsotokra hívták egybe az képviselőket, hogy megállapítsák a gyárak sürgős szükségletét.

A textiliparosok fonalat kérnek. Bukarestből jelentik, hogy a textiliparosok országos szövetségének elnöksége beadvánnyal fordult a kormányhoz, amelyben kéri, hogy abból a 24 millió svájci frankból, amelyet árubeszterzésre szántak, a belső szükségletnek megfelelő mennyiségű fonalat szerezzen be. A textilipar jelenlegi szükséglete 800 ezer kilogramm.

A kormány jóváhagyta a „Sindex”-el kötött szerződést. A Monitorul Oficial tegnap megjelent 180. számában közzét minisztertanácsai jegyzőkönyv jóváhagyja azt a szerződést, amelyet a kormány megbízottai a „Sindex” bankkorszorúummal kötöttek az élelmiszer kivitel finanszírozására. A szerződést 1921. szeptember 22-én kötötték meg 42367. száma alatt és most a kormány jóváhagyása után érvénybe lépett.

Valutapiac:

Bukarest, okt. 22. Márka 96 —, leva 95 —, font sterling 330 —, francia frank 1050 —, svájci frank 2160 —, olasz lira 520 —, drachma —, dinár 190 —, dollár 130 —, arany —, osztr. kor. 700 —, magyar korona 23 —, román leu 120 —, lengyel marka 300 —, tőszk —.

Páris, okt. 22. Bukarest 10 1/2. London 54 1/2. Newyork 1333-50, Belgium —, Róma 54-40, Svájc 253-50, Madrid —, Prága —, Bécs 9 1/2, Béc 087, Amsterdam —.

Bécs, okt. 22. Lei 24-50, dinár 4300 —, dollár 9250 —, belga frank —, francia frank 238 —, svájci frank 594 —, holland forint —, dán korona —, jugoszláv korona —, norvég korona —, svéd korona —, székeli 84-25, magyar korona 450 —, leva —, lira 125 —, marka 21-60, lengyel marka 76 —, font sterling 12800 —, rubel —.

Prága, október 22. Lei 70 —, dinár 137-75, marka 60-50, leva 81-75, svájci frank 1707-50, norvég korona 1213-50, dán korona 1778 —, svéd korona 2153 —, lira 358 —, francia frank 834-60, font sterling 370 —, dollár 93-25, osztr. kor. 265 —, hol. for. 3213, belga frank —, lengyel marka 1232 —, magyar kor. —.

Berlin, okt. 22. Bukarest 114 —, Amsterdam 5304-75, Brüsszel 1119-35, Kristiania 1978 —, Kopenhága 2347-05, Stockholm 359-6-40, Helsingfors —, Róma 615-35, London 612-85, Newyork 133-34, Páris 1137-85, Zürich 2357-10, Madrid —, Bécs 218 —, Prága 162-30, Budapest 2147.

Zürich, okt. 22. Bukarest 415 —, Berlin 345 —, Amsterdam 135 —, Newyork 543 —, London 2160 —, Páris 4065 —, Milano 2150 —, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Kristiania —, Madrid —, Prága 575 —, Budapest 77-50, Zágráb 190 —, Buenosayres —, Varsó 12 —, Bécs 30 —, osztr. leh. kor. 28 —.

Budapest, okt. 22. Lei 564 —, napoleon 2140 —, font sterling 12850 —, leva —, dollár 707 —, francia frank 59-25 —, marka 488 —, lira 27-70 —, osztr. kor. 24-50 —, rubel 38 1/2 —, székeli 768 —, svájci frank —, dinár 985 —, lengyel marka 15 —.

SZÍNHÁZ

Szordán lez a Gólem-szimbó-lum premierje

Kucser Ilés egyfelvonásos drámai szim-bóluma művészi és irodalmi személynék ígér-kozik. Ritkán sürítették egyórás játéka annyi filozófiai és drámai mélységet, annyi erős feszülő eszelekményt. Gólem, kit a szerelém a leghevesebb indulatain sebezett meg, a tragikus léghörnek olyan magasságot járja, amilyent ember is csak a legritkábban. Belfül már emberi élet, de ember akar lenni testben is. Mély hatásokat vált ki, amikor az agyag-ember és vetélytársa között megindul a harc. Táraynak, Oláhnak és Forgósnak, a férfihármasnak a nőért való küzdelemben.

HAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSOR:

Vasárnap d. u.: Az obáltoz. (Operett, 46-odszor. Olcsó helyárakkal.)
 Vasárnap este: A kis kadét. (Operettújdonás, 3-adszor. Bérletárúnet. Rendes helyárakkal.)
 Hétfő: A kis kadét. (Operettújdonás, 4-edszor. Napibérlet 32. szám, D. Rendes helyárakkal.)
 Kedd: Leányvásár. (Napibérlet 33. sz. A.)
 Szerda: Gólem ember akar lenni. (Újdonás, 2-odszor.) Utána: Tartuffe. (Uj betanulással. Premierhelyárakkal. Premierbérlet 3. sz.)
 Csütörtök: Gólem ember akar lenni. (Újdonás, 2-odszor.) Utána: Parasztdoboztlet. (Rendes helyárakkal. Napibérlet 34. sz. B.)
 Péntek: Matru. (Újdonás, 7-edszor. Poór Lili-vel. Napibérlet 35. sz. C.)
 Szombat d. u. fél 4-kor: Cigánybáró. [Második ifjúsági előadás. Igen olcsó helyárakkal. Bevezető előadást tart: Márton István tanár.]
 Szombat este fél 7 órakor: Szókimondó asszonyság. [Napibérlet 36. sz. D.]
 Vasárnap d. u. fél 4-kor: Cseregyerekek. [Olcsó helyárakkal.]
 Vasárnap este fél 8-kor: Tattárjárás. [Uj szereposztással. Rendes helyárakkal. Napibérlet 37. sz. A.]
 Hétfő: Boszorkányvár. [Napibérlet 38. sz. B.]
 A másorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

Farkas Imre: A kis kadét. (Operett-bemutató a magyar színházban.) Farkas Imre operettjeihez már eleve is lefokozott igényekkel kell menni. Ebben a tekintetben a „Kis kadét” sem kivétel. Utig ismert banális meseváltat, utig ismert és íszazegyédikszor variált magyar nóták, hercegeket, huszártisztek és persze, hogy a kutyamóso is meg a Marcsa. Többet a darabról nem lehet írni. A szereplők nagy igyekezettel játszottak és a közönség szívesen honorálta igyekezetüket. Különösen Hort Idinek tapsoltak nagy szeretettel, aki a főhősnőt játszotta és akinek kelleses hangját és játéktudását a közönségnek ismeretlen okokból, már régóta nélkülözni kellett. De kijutott a megérdemelt tapsokból a többi szereplőknek is, elsősorban Nagy Gyulának (a puocer) és a címányszerepet játszó Rethely Ödönnek, továbbá, Mihályffy és Leövey jóit alakításának és Szerreg Marcsának is.

1866

Fali lámpák
Függőlámpák
Lámpacsövek
Lámpacernyők és
mindenféle világítási
árak
Porcellánárak
Táblafüveg és ablak-
tapsz
Zsinór és ornament-
tábla
Préselt- és csiszolt
üvegarak érkeztek!

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!
KOHLÓS TESTVÉREKTŐL
ORADEA-HARK — NAGYVÁRAD

A cseh-szlovák köztársaság konzulátusa, Ciu

A MINTAVÁSÁR VONAT
Prága—Bukaresti utján.

Kolozsvárt október 23. 25-én
Temesvárt október 27. 29-én

tartózkodik. Ezalatt bárki megtekintheti ezt a féltötté érdekes kiállítást. KONZUL

Parfumerie „IDEAL” illatszertár

TÁBGU-MURES | MAROSVÁSÁRHELY, FŐTÉR 5. SZÁM

Rum- és likörgyödrösök figyelmebe

Eredeti
angol rumesszencia

valamint az összes egyéb fajta essenciák versenyenkívül mindig is kaphatók
Levéli megrendések gyorsan és pontosan elkészülnek

„Continental” essenciagyár, Kolozsvár, Győr

Színházi iroda hírei:

Gólem, Tartuffo, Parasztszület. A jövő hét nagy művészi szenzációját a szórakoztató és szórakoztató színház est igéri. Kzen a két estén adják elő Keszér Ilés új darabját, melynek címe: Gólem ember akar lenni. Elő este Molière Tartuffe-ja, a második este Mácogai Parasztszület-e kerül színre Keszér Ilés új darabjával. — Kis kádét. Vasárnap este általános bérletfolyamatban, de rendező helyekkel kerül színre Farkas Imre új hangulatos, nívós, nagy népszerűségnek örvendő operettje, a Kis kádét. Hétfő este pedig nagy sikerrel adják a Kis kádét-ot rendező napi bérletfolyamatban. — Hattyu — Poór Lillivel. Bizonyára a közönség széles rétegeiben fog érdeklődést kelteni az a hír, hogy a Hattyúnak, Molnár Ferenc új darabjának péntek esti előadásán Alexandra főhercegnőt Poór Lili fogja először játszani. Ebben a szerepben az eddigi hat előadásos Baróti Eszrit tapasztalta a közönség, most Poór Lili fog új szintre kölesődni az alakításnak. Az ezúttani előadásokon a két művésznő felváltva fogja játszani. — Leányvásár. A Leányvásár multkor repertoárjával az utolsó zugig megtelt a színház térszínház nézőtere s rangos ember ment el a pénztár zárt ablaka előtt. Bizonyos, hogy a Leányvásár legközelebbi, keddi előadását is nagy érdeklődés fogja fogadni. Aki tehát meg akarja nézni a világhírű magyar operettet, annak jóelőre kell gondoskodnia jegyéről. — Székimondó asszonyok. Sardon Székimondó asszonyok a az idényben először fog szombaton este színházban. A címszerepét most is Baróti Eszri, Napóleon szerepét pedig Janovics Jenő dr. fogja játszani.

Főszerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF
Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv. társaság
Székhely: Nagyvárad, Deák Ferenc-utca 8.
Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.
Előfizetőhivatal: Arad, Str. Alexandri 1.
Szerkesztőség: Szatmár, Bathányi-utca 24. sz.

Előfizetési ár: havonként ... 30 lei

Nagymennyiségű lámpára, cseh táblafüveg, karabendi porcelán és Dittmár-féle lámpára érkezett.

DEUTSCH K. I.

Üveg és porcelán nagykereskedés s. t.

Graden-Mare — Nagyvárad,

Str. Mária Jozsef (volt Zoltán-utca) 4.

Telefon 71

Pontos és szolid kiszolgálás!

Ótósó bevásárló központ
Feiner Testvérek
rovák, bazar és játékok nagykereskedésükben
Cluj, Calea Regale Ferdinand (Wesselényi-utca)

Új gyárvállalat

Üvegcsiszolda és tükrögyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD) STR. SAGUNA (VOLT KAPUCINUS-UTCA) 20

Készít: tükrök, bútorüvegek, tükrök újrafoncsorozása, fenn- és csillagtükrök gyártása

Dr. Zoltán és Klein Presov
(Csehszlovákia) féle szemfedelek és ravatalozási cikkek gyári lerakata
Gross és Társa Oradea-Mare
(Nagyvárad) Baross-utca 1 szám
Koporsódíszok és szallagok nagy választékban!

„VU KÁVÉOSAROK” “707”
és ételem jóitalok, naponta friss háziiparmények
GRÜNFELD-nél
Oradea-Mare, Str. Saguna (volt Kapucinus-utca) 6
Pontos kiszolgálás!! — Szolid árak!

Felfűnő olcsó árak!

Most érkezett nagy mennyiségben békéscsillai minőségű prima flor- és muslim-harisnya dívat színekben.
Gyermek-harisnya, prima flor, minden nagyságban.
Nagy választék női selyem-, gyapjú kabát- és átkötő-buzukban

BLATT

KÖTÖTT SZÖVÖTT ÁRUFELÉ
OLAJ, PÓTÉR 12. SZÁM

Aprított fa

I. oszt. bűk hasáb a legjobb és legolcsóbb a

Rohrlieh és Társa

fa- deszka- és építkezési anyag kereskedő cégnél szereshető be

Kriza-utca 14 — Telefon 5-61

Ölözve szintén kapható

Grünwald

Üvegcsiszolda, tükrögyár és épületüvegezési vállalata

Oradea-Mare, Str. Gortioy-utca 16

tudatja, hogy tükröveg-szállítmánya megérkezett!

Készít mindenféle csiszolt bútorüvegeket és tükröket, tükrök újrafoncsorozását. — Fintükrök I. II. III. rendű (széles csill) láttában. Épületüvegezés! Minden méretű valódi cseh táblá-üvegek állandó nagy raktára

Szenzációs

szövet-

eladásra

az

AURORA-nál

Széchenyi-tér 35

50.000 méter

angol szövet

érkezett

Londonból,

amely

rendkívüli

olcsó gyári

áron kerül

eladásra

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lel. Vasárnap árával 1 lel.
Leghíresebb apróhirdetéseik 7 sor 10 lel.

Keressék egy cipő és férfi divat confecio szakmában teljes jártassággal bíró önálló, tehetséges kereskedősegédet, román, magyar - esetleg német nyelvismerettel. Ajánlatokat kér fizetési igények megjelölésével Marx Rudolf, Petroseni.

Szigorú ortodox családnál keresek két kis fiám számára elítelt. - Cim a kiadóhivatalban.

Szermohéllést opassant vagy hasonlót, férfi kabátba megveszek. Cim a kiadóhivatalban.

A nyahelyettesnek ajánlunk középkorú, intelligens izraelita nő. Kösser háztartás minden ágában járatos. - Cim Kelet hírlapiroda, Arad „Anyahelyettes” jellegére.

A világhírű Kerpel készítmény Kerpel szappan Kerpel Bőbőcsappan Kerpel hintőpor kapható kicsinyben és nagyban Róza nagydrogeriában Cluj-Kolozsvár, Piata Unirii 26 Május köz. 166 - 1228

BLUMENFELD ÉS SIMON
RT. CLUJ 1888 **1921**
Bor, szomogykereskedés, likőr- és rumgyár
Ajtálja saját főzött nyílvá, szőlőpálinkáját és cognacját, likőrt likőr- és rumkészítésre, valamint finom aradalmi fahéjat
Str. Julia Maria (v. Szentgyörgy-u.) 22

Metropol 1888 **1921** **kávéházban**
négyezer hetenként **FRITZ THELER** karmester vezénylete alatt salon vonós-zenekar hangversenyez

„AROMA”
gyámölcsötér- és essencia-gyár
KALLÓS & COMP.
A R A D
Iroda: Strada Meise Nicora 7/b
Ajánlja rum- és likőressenciáit

„AGRICOLA”
Általános Román Biztosító R.-társaság Bukuresti
Alaptőke: 10,000,000 lel
ERDÉLYRÉSZI VEZÉRKÉPVISELŐSÉG
Cluj, Str. N. Iorga (v. Jókai-u.) No. 11 (saját házában)
valamint alant felsorolt ügynökségek és az ezekhez beosztott ügynököknek mindenféle előnyös feltételek mellett átveszi a miniszteri engedéllyel további működésükben felügyelőként magyar, német és osztrák eredetű társaságoknál eddig elhelyezett összes ágazathoz biztositásokat.
ÜGYNÖKSÉGEK: Cluj: Str. Regina Maria 1-3 sz. Banc. Centrala, Oradea-Mare: Str. Reg. Ferdinand 7. Hillinger és Ilyés bankháza. Sámkőváralja: saját régióban (Kereskedelmi bank épületében.) Satu-Mare: Piata Victoriei 6 sz. Banca Romana. Sibiu: Marmatiel: Pécsi és Fried építési vállalkozó cég. Targu-Mures: Pototky Peter, Str. Calarasilor No. 17. Mierita: Marosvásárhelyi Takarékpénztár főköja. Sz. Gheorghe: Dr. Kupferstich Arany ügyvéd. Cristur-Seoulca: Székelykeresztúri Takarékpénztár R.T. Brassov: Iosif Lányi, Str. Lunga No. 15. Lupoul: Fried Majer.

KLEIN ÉS LAZAR
nemzetközi szállítási vállalat
Arad, Str. Col. Pirici (Vörösmarthy) 2.
Rendszeres gyűjtő és vagonforgalom a külföld valamint belső minden irányból és irányba
Kirendeltség a curtiel határállomáson

Pendele & Rivett
volt
Joh. B. Eliron & Sons
LONDON
nagyromániai vezérképviselőt,
H. R. KENT
Galati, Str. Domneasca 13

Csak nagyban!
A lel emelkedésének hatása előidézte a szövetség csökkenését
Angol szövetek
legfinomabb minőségben, direkt Londonból
Bucuresti, Str. Academ. 45
FIÓKOK: Cernauti, Tompeligasse 4
Chisinau, Mihalevsca 60

Uj mazsola és citrom
érkezett nagyobb mennyiségben a
Ratz és Berndt céghez
Cluj-Kolozsvár, mely a mai naptól kezdve a legolcsóbb napi áron lesz kiadva.

HERCULES
cipőárúháza Str. Reg. Ferd. 5
nagy választékban női- és férfi cipők

„METEOR” PALAGYÁR R.-T.
Fagyivásárhely, Biharmegye
Ajánlja - előrangú Hotschek-gépen készült csokoláze-ménes abocat palagytármanyaait. A jelenkor elismerten legjobb fedőanyaga: túz-kasztor, tartós, könnyű és tisztes. 1920-1

CIMKÉK, PLAKATOK, RÉSZVÉNYEK ÉS EGYETEMI JEJYZETEK
a legkényesebb ízlésnek megfelelően készítenek
BAGA ISTVÁN
litográfiai műintézetében
Cluj, Str. Iorga (Jókai-u.) 2
A legregibb chiji grafikai műintézet, kibővíve a legmodernebb gépekkel, egytől akár hány szízig készit megrendelésre pontosan, bármely komplikált grafikai munkát

Csak egy ut vezet
HIGIEA SOSBORSZESZ
Kapható mindenütt!
Gyártja: „HIGIEA” Készítők és Vegyészeti Gyár
1205 **CLUJ - KOLOZVAR**

SIPOS JENŐ cégénél
Cluj-Kolozsvár,
Piata Unirii (Péter) 17.

VADÁSZ ÉS TSA
VILLAMOSÁGI ÉS VILÁGYTÉNYI RE-
KENDÉSEK SZERELÉSI VÁLLALATA
Cluj, Ervelem-nica. - New-York épület.
Telefon-szám: 244. 97 Telefon-szám: 231.

CUKORRA ÉS CSOKOLÁDÉ RAKTÁR
LUSZTIG és WUSSBACHER Calea Regala Ferdinand No. 21
Szállítunk postán, utánvét mellett.

Legolcsóbb elsőrendű **100** szalámni és naponta frissen készült hideg felvágottak kaphatók a
100 Husosarnok és Szalámigyár R.T.-nél
Cluj, G. Barbu (Malom-utca) 8. szám alatt
Vidéki megrendeléseket postán, utánvét en-gros árban - pontosan eszközünk **ÁRJEJYZÉK ÉS 100 INGYEN!**
BBOVIT ÉS WEINSTOCK

Lámpaárú, aborkás- és be-
főttes őrvegek,
kristályfehér csiszolt őrvegru, demljonok
legolcsóbban beszerezhetőik
Ausländernél Cluj
Piata Mihailu Viteazul 20. sz. alatt
EN-GROS! EN-DETAIL!

„Melissát” népjen, ha finom
csokorkát akar!

Baumzweig, Rosenfeld
& Co.
a főpostával
szemben
Megérkezett 1 vagon cseh áru rendkívüli olcsó áron:
140 cm széles gyapjú-szővet Lel 30.-
80 cm széles la karton .. Lel 15.-
80 cm széles la parchet .. Lel 15.-
A fel nem sorolt cikkek feltűnő olcsó árban árusítatnak!

Kadima kiadóvállalat Rt. kiadása, Cluj-Kolozsvár.